

Vroeger had je de 'Willem Ruis Show' waar je als gezin voor neerstreek, nu staart iedereen op zijn eigen scherm. Hoe krijg je dat Willem Ruis-gevoel weer terug? Tips voor kijken met tieners.

TEKST CAROLINE BUIJS

Weer samen voor de buis

Het was in de jaren zeventig, ik moet een jaar of acht zijn geweest. Ik kwam op een vrijdagmiddag thuis uit school en de stemming was bedrukt: een neef had een verkeersongeluk gehad. En het enige wat ik kon uitbrengen was: "maar we kijken vanavond toch wel naar de 'Willem Ruis Show'?" Niet een herinnering waar ik trots op ben, maar het illustreert wel hoe zeer ik mij een week lang kon verheugen om sámen met mijn vader en moeder, zussen en broer naar een tv-programma te kijken.

Uitzending gemist bestond nog niet: vrijdagavond half negen was vrijdagavond half negen. En omdat we maar één tv hadden, die ook nog eens midden in de huiskamer stond, keken we allemaal tegelijk naar hetzelfde programma. Of je keek niet, dat kon ook. Dan hing ik op mijn kamer of ik lag op de bank 'Jan, Jans en de kinderen' te lezen, terwijl mijn moeder naar 'Zo vader, zo zoon' of 'Zo moeder, zo dochter' keek. Of ik veinsde belangstelling voor een bepaald programma zodat ik later naar bed mocht. Zo heb ik in de jaren tachtig samen met mijn ouders naar vrijwel alle openbare verhoeren gekeken van de parlementaire enquêtecommissie over de RSV-affaire, waarvan Den Haag Vandaag dagelijks samenvattingen uitzond – *binge watchen avant la lettre*.

Ik moest weer aan de Willem Ruis Show denken toen ik mijn kinderen keer op keer

in hun eigen scherm zag verdwijnen. Liefst met koptelefoon op, want allebei kijkend naar een ander programma of YouTube-filmpje: je zou wel gek zijn als je hetzelfde ging zitten kijken als je zus of broer. Die koptelefoon maakte het er niet gezelliger op want zo kon ik er alleen schreeuwend een opmerking tussendoor gooien.

We hadden als gezin wel regels over wanneer er naar iets gekeken mocht worden – nooit voor vijven en een tijdje hielden we ook nog vol dat er tegenover elk uur scherm een uur lezen moest staan – maar binnen die grenzen besloten mijn zoon en dochter zelf op welke momenten ze keken, en waarnaar. Ik miste de tv-avonden die ik zelf als kind had gekoesterd. Kon dat niet anders, vroeg ik me af?

Dat bleek te kunnen. Alleen: de 'Willem Ruis Show' bestond niet meer. De show maakte in 1976 van Willem Ruis een bekende Nederlander: er keken 4,8 miljoen mensen naar. Ter vergelijking: 'Heel Holland Bakt' trok afgelopen najaar gemiddeld ruim 3 miljoen kijkers, al waren er in de tijd van Willem Ruis natuurlijk maar twee zenders en van streamen had nog nooit iemand gehoord. Maar waar moesten we nu als gezin naar kijken als je niet van 'The Voice' (ruim 2 miljoen kijkers) of 'Expeditie Robinson' (ruim 1 miljoen kijkers) houdt?

Gelukkig was er 'Friends'. In de jaren negentig had ik die serie volledig gemist, maar

tien jaar later viste ik uit een bak met aanbiedingen een afgeprijsde dvd met 'The best of Friends'. Geweldig. Ik liet ze mijn kinderen zien en ondanks (of misschien wel dankzij) het nadrukkelijke jaren negentig tijdperk waren ze om – net als mijn man. 'Friends' werd onze eigen 'Willem Ruis Show'. Via Markplaats kwamen alle tien seizoenen in huis en zo bouwden we aan onze eerste gedeelde kijkherinneringen.

Zinnetjes uit 'Friends' drongen door tot ons gezinsvocabulaire ('How you doin' van Joey en 'I knów' van Monica), onze kat kreeg de naam Joey. 'Friends' heeft zelfs een verregende kampeervakantie in Zweden gered: nadat we de tent verruilden voor een airbnb stonden daar tot ons geluk tien 'Friends'-dvd's in de kast en hielden we best-of-Friends-avondjes (om de beurt je favoriete aflevering opzetten) terwijl de regen tegen de ramen striemde.

Nu de kinderen ouder worden (13 en 16) en dus steeds uithuiziger, wordt de behoefte aan samen kijken eigenlijk nog groter. Het is een soort familieritueel, en van rituelen weet ik dat ze een hechtere (familie)band geven en een belangrijke rol spelen in het maken en bewaren van herinneringen. Samen iets kijken is samen iets meemaken. Dus hebben we één vaste avond geprikt waarop we allemaal thuis zijn om samen series te kijken.

Of films, dat kan ook. Alle klassiekers van Richard Curtis ('Four Weddings and a Funeral', 'Notting Hill', 'Love Actually', 'About Time') hebben we er meerdere malen doorheen gejaagd en ook daarin zitten weer zinnetjes die terugkomen in ons dagelijks taalgebruik. Aan het begin van zo'n avond verzamel ik alle smartphones om ze op het ladekastje in de gang te leggen. Het levert elke keer weer een hoop gezucht op, maar anders wordt die gedeelde kijkervaring alsnog verstoord door een eigen scherm. Gevolg is wel: langere plaspauzes. Want op weg naar de wc worden in de gang natuurlijk de nieuwste Snapchats en Instagramfeeds gecheckt.

Maar wat kijk je met je tienerkinderen als je alle 236 afleveringen van 'Friends' hebt